

СЪДЪРЖАНИЕ

	Стр.
<i>Предговор</i>	V
<i>К. МАРКС и Ф. ЕНГЕЛС. СВЕТОТО СЕМЕЙСТВО, ИЛИ КРИТИКА НА КРИТИЧЕСКАТА КРИТИКА. Против Бруно Бауер и компания</i>	3—224
<i>Предговор</i>	7—8
<i>Глава първа. Критическата критика в образа на майстор-книговец, или критическата критика в лицето на г. Райхардт (Енгелс)</i>	9—11
<i>Глава втора. Критическата критика като „Mühleigner“, или критическата критика в лицето на г. Жул Фаухер (Енгелс)</i>	12—17
<i>Глава трета. Задълбочеността на критическата критика, или критическата критика в лицето на г. Ю. (Юнгниц?) (Енгелс)</i>	18—19
<i>Глава четвърта. Критическата критика като спокойствие на познаването, или критическата критика в лицето на г. Едгар</i>	20—58
1) „Работническият съюз“ на Флора Тристан	} (Енгелс)
2) Боро за публичните жени	
3) Любовта	22
4) Прудон	24

Характеризиращ превод № 1 .	25
Критически коментар № 1 .	33
Критически коментар № 2 .	36
Характеризиращ превод № 2 .	40
Критически коментар № 3 .	41
Характеризиращ превод № 3 .	46
Критически коментар № 4 .	52
Характеризиращ превод № 4 .	54
Критически коментар № 5 .	55

Глава пета. Критическата критика в образа на търговец на тайни, или критическата критика в лицето на г. Шелига (*Маркс*) 59—83

1) „Тайната на подвивяването сред цивилизацията“ и „Тайната на безправие в държавната власт“	60
2) Тайната на спекулативната конструкция	61
3) „Тайната на образованото общество“	66
4) „Тайната на порядъчността и благочестието“	74
5) „Тайната-насмешка“	77
6) Гургулица (<i>Риголета</i>)	81
7) Световният порядък на „Парижките потайности“	82

Глава шеста. Абсолютната критическа критика, или критическата критика в лицето на г. Бруно 84—154

1) Първи поход на абсолютната критика (<i>Маркс</i>)	84
а) „Духът“ и „масата“	84
б) Еврейският въпрос, № 1. Постановка на въпросите	93
с) Хинрикс, № 1. Тайнствени намеци относно политика, социализъм и философия	97
2) Втори поход на абсолютната критика	99
а) Хинрикс, № 2. „Критиката“ и „Фойербах“. Обсъждане на философията (<i>Енгелс</i>)	99
б) Еврейският въпрос, № 2. Критически открития относно социализма, юриспруденцията и политиката (националността) (<i>Маркс</i>)	102
3) Трети поход на абсолютната критика (<i>Маркс</i>)	107
а) Самоапология на абсолютната критика. Нейното „политическо“ минало	107
б) Еврейският въпрос, № 3	115
с) Критическо сражение с френската революция	129
д) Критическо сражение с френския материализъм	135

е) Заклучително поражение на социализма	144
ф) Спекулативният кръговрат на абсолютната критика и философията на самосъзнанието	147
<i>Глава седма. Кореспонденцията на критическата критика</i>	155—174
1) Критическата маса (<i>Маркс</i>)	155
2) „Безкритичната маса“ и „критическата критика“	160
а) „Закоравялата маса“ и „незадоволената маса“ (<i>Маркс</i>)	160
б) „Мекосърдечната“ и „жадуваща спасение“ маса (<i>Енгелс</i>)	163
с) Изливането на благодат върху масата (<i>Маркс</i>)	166
3) Безкритично-критическата маса, или „критиката“ и „берлинският кръжок“ (<i>Маркс</i>)	166
<i>Глава осма. Шестуване из света и преображение на критическата критика, или критическата критика в лицето на Рудолф, княз Геролдщайнски</i> (<i>Маркс</i>)	175—222
1) Критическо превръщане на един месар в куче, или Шуриньор	176
2) Разбулване на тайната на критическата религия, или Фльор дьо Мари	179
а) Спекулативната „Маргаритка“	179
б) Фльор дьо Мари	181
3) Разбулване на тайните на правото	189
а) Даскала, или новата теория за наказанието. Разбулената тайна на системата на единична килия. Медицински тайни	189
б) Награждаване и наказване. Двойното правосъдие (с таблица)	200
с) Премахване на подивяването сред цивилизацията и на безправие то в държавата	203
4) Разбулената тайна на „гледещето“	204
5) Разбулване тайната на използването на човешките влечения или Клеманс д'Арвил	206
6) Разбулване тайната на женската еманципация, или Луиза Морел	208
7) Разкриване на политико-икономическите тайни	209
а) Теоретическо разкриване на политико-икономическите тайни	209
б) „Банката за бедните“	210
с) Образцовото стопанство в Буквал	212
8) Рудолф, „разбулената тайна на всички тайни“	214
<i>Глава девета. Критическият страшен съд</i>	223—224
Исторически послеслов	224

Ф. ЕНГЕЛС. ПОЛОЖЕНИЕТО НА РАБОТНИЧЕСКАТА КЛАСА В

АНГЛИЯ. По собствени наблюдения и достоверни източници	225—506
До работническата класа на Великобритания	229—231
Предговор	232—234
Увод	237—252
Положение на работниците преди промишлената революция. — Джени. — Възникване на промишлен и селскостопански пролетариат. — Ватер-машина, мюл-машина, механичен тъкачен стан, парна машина. — Победа на машината над ръчния труд. — Развитие на промишлената мощ. — Памучна промишленост. — Чорапоплетачно производство. — Дантелено производство. — Избелване, шампосване, боядисване. — Вълнарска промишленост. — Ленена промишленост. — Копринарска промишленост. — Производство и обработка на желязото. — Каменовъглени мини. — Грънчарско производство. — Селско стопанство. — Шосета, канали, железопътни линии, параходи. — Резюме. — Въпросът за пролетариата придобива национално значение. — Възгледът на буржоазията за пролетариата.	
Индустриалният пролетариат	253—256
Различни отряди на пролетариата. — Централизация на собствеността. — Лостове на съвременната промишленост. — Централизация на населението	
Големите градове	257—303
Непосредствено впечатление от Лондон. — Социална война и системата на всеобщо ограбване. — Съдба на бедняците. — Общо описание на бордеите. — В Лондон: Сент-Джайлс и съседните нему квартали. — Уайтчепел. — Вътрешно устройство на пролетарските жилища. — Бездомни в парковете. — Нощни убежища. — Дъблин. — Единбург. — Ливерпул. — Фабрични градове: Нотингам, Бирмингам, Глазгоу, Лидс, Брадфорд, Хадерсфилд. — Ланкашир: общи бележки. — Болтон. — Стокпорт. — Ашонандер-Лайн. — Стейлибридж. — Подробно описание на Манчестер: обща система на застрояване. — Старият град. — Новият град. — Начин на застрояване на работническите квартали. — Дворове и пресечни улички. — Анкотс. — Малка Ирландия. — Хюлм. — Солфорд. — Резюме. — Нощни приюти. — Голямо натрупване на население. — Жилища-мазета. — Облекло на работниците. — Хранене. — Развалено месо. — Фалшификация на продуктите. —	
Неправилни мерки и теглилки и пр. — Общ извод.	

- Конкуренцията 304—317
- Конкуренцията между работниците определя минимума на работната заплата, конкуренцията между имотните — нейния максимум. — Работникът, роб на буржоазията, принуден всекидневно и всекичасно сам да продава себе си. — Излишно население. — Търговски кризи. — Резервна армия от работници. — Съдбата на тази резервна армия по време на кризата през 1842 година.
- Ирландската имиграция 318—322
- Причини и цифри. — Описание по Карлайл. — Неспретнатост, грубост, пиянство сред ирландците. — Влияние на ирландската конкуренция и на общуването с ирландците върху английските работници.
- Резултати 323—357
- Предварителни бележки. — Влияние на описаните условия върху физическото състояние на работниците. — Влияние на големите градове, на жилищата, на нечистотата и пр. — Фактическо положение. — Туберкулоза. — Тиф, по-специално в Лондон, Шотландия и Ирландия. — Стомашни заболявания. — Последници от пиянството. — Шарлатански лекарства. — „Укрепяващата микстура на Годфри“. — Смъртността сред пролетариата, особено сред децата на по-малка възраст. — Обвинение на буржоазията в социално убийство. — Влияние върху интелектуалното и моралното състояние на работниците. — Липса на условия за получаване на образование. — Неудовлетворителност на вечерните и неделните училища. — Невежество. — Условията, в които работникът живее, са своеобразна школа за него. — Пренебрегване на моралното възпитание на работниците. — Законът като единствен възпитател на нравственост. — Положението на работника го тласка към нарушаване на закона и нравствеността. — Влиянието, което бедността и неосигуреното съществуване оказват върху пролетариата. — Проклятието на принудителния труд. — Центриализация на населението. — Ирландската имиграция. — Различие в характера на буржоата и пролетария. — Предимство на пролетария пред буржоата. — Отрицателни страни на пролетарския характер. — Пиянство. — Разпуснатост. — Разпадане на семейството. — Неуважение към съществуващия социален ред. — Престъпления. — Характеристика на социалната война.
- Отделните отрасли на труда. *Фабричните работници в тесен смисъл* : 358—404
- Влияние на машините. — Ръчни тъкачи. — Изместване на мъжкия труд. — Женски труд, разпадане на семейството. — Извращаване на всички семейни отношения. — Морални последници от

струпането на голям брой жени във фабриките. — Правото на първата нощ. — Детски труд. — Система на чиракуване. — Следващи мероприятия. — Данни на фабричния отчет. — Продължителен работен ден. — Нощна работа. — Осакачвания. — Второстепенни физически недостатъци. — Характер на фабричния труд. — Общо отслабване на организма. — Специални заболявания. — Показания на обследвачите. — Ранна старост. — Специфични последици за женския организъм. — Някои особено вредни отрасли на труда. — Нещастни случаи. — Как буржоазията преценява фабричната система. — Фабрично законодателство и агитация за десетчасов работен ден. — Деморализиращ и затъпяващ характер на фабричния труд. — Робство. — Фабричен правилник. — Система на заплащане чрез стоки. — Система на котеджите. — Паралел между крепостните от 1145 г. и свободните работници от 1845 г.

Другите клонове на труда

405—426

Плетачи. — Производство на дантели. — Шамповачи на басма. — Специалисти по изглаждане на кадифе. — Тъкачи на коприна. — Метални изделия. — Бирмингам. — Стафордшир. — Шефилд. — Производство на машини. — Грънчарско производство в Северен Стафордшир. — Производство на стъклени изделия. — Занаятчи. — Лондонските модисти и швачки.

Работническото движение

427—453

Уводни бележки. — Престъпления. — Въстания против машините. — Съюзи, стачки. — Действие на съюзите и стачките. — Свързаните с тях ексцеси. — Общ характер на борбата на английския пролетариат против буржоазията. — Сражение в Манчестер през май 1843 г. — Уважението към закона е чуждо на пролетариата. — Чартизъм. — История на чартисткото движение. — Въстанието от 1842 г. — Решително отделяне на пролетарския чартизъм от буржоазния радикализъм. — Социалната тенденция на чартизма. — Социализъм. — Възгледи на работниците.

Минният пролетариат

454—471

Корнуелските миньори. — Олстон-Мур. — Железни рудници и каменовъглени мини. — Мъжки труд, женски и детски труд. — Специални заболявания. — Работа в ниски минни галерии. — Нещастни случаи, взривове и пр. — Равнище на образованието. — Морално равнище. — Закони, отнасящи се до минната промишленост. — Системна експлоатация на каменовъглените работници. — Начало на движение. — Съюз на каменовъглените работници. — Кампанията от 1844 г. в Северна Англия. — Роберте и кампанията против мировите съди и системата на заплащане чрез стоки. — Резултати от борбата.

Земеделският пролетариат	472—485
Исторически преглед. — Пауперизъм в селото. — Положение на наемните селскостопански работници. — Палежи. — Равнодушно отношение към въпроса за житните закони. — Липса на религиозно чувство. — Уелс: дребни арендатори. — Бунтът на Ребека. — Ирландия: раздробяване на земята. — Пауперизация на ирландската нация. — Покушения. — Агитация за отменяване на унията.	
Отношение на буржоазията към пролетариата	486—506
Нравствена извратеност на английската буржоазия. — Нейната алчност. — Политическата икономия и свободната конкуренция. — Лицемерието на благотворителността. — Лицемерието на политическата икономия и на политиката по въпроса за житните закони. — Законодателство и правосъдие на буржоазията. — Буржоазията в парламента. — Законът за господарите и слугите. — Теорията на Малтус. — Старият закон за бедните. — Новият закон за бедните. — Примери на жестоко отнасяне в трудовите обещания. — Перспективите на Англия.	
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> БЪРЗИ УСПЕХИ НА КОМУНИЗМА В ГЕРМАНИЯ	507—520
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> ЕЛБЕРФЕЛДСКИ РЕЧИ	521—542
Реч на 8 февруари 1845 г.	521
Реч на 15 февруари 1845 г.	534
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> НЕОТДАВНАШНАТА КАСАПНИЦА В ЛАЙПЦИГ — РАБОТНИЧЕСКОТО ДВИЖЕНИЕ В ГЕРМАНИЯ	543—546
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> ПОЛОЖЕНИЕТО В ГЕРМАНИЯ	547—567
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> УВОД И ЗАКЛЮЧЕНИЕ КЪМ „ОТКЪС ИЗ ФУРИЕ ЗА ТЪРГОВИЯТА“	568—574
<i>Ф. ЕНГЕЛС.</i> ПРАЗНИКЪТ НА НАЦИИТЕ В ЛОНДОН	575—587
<i>К. МАРКС.</i> ЗАЯВЛЕНИЕ. 18 януари 1846 г.	588
<i>Бележки</i>	591—609
<i>Дати из живота и дейността на К. Маркс и Ф. Енгелс</i>	610—614
<i>Именен показалец</i>	615—627
<i>Показалец на периодичните издания</i>	628—629

ИЛЮСТРАЦИИ

Заглавната страница на книгата на К. Маркс и Ф. Енгелс „Светото семейство“	.	5
Заглавната страница на книгата на Ф. Енгелс „Положението на работническата класа в Англия“		227
Първата страница на обръщението на Ф. Енгелс „До работническата класа на Великобритания“	.	235
Страница от книгата „Положението на работническата класа в Англия“ (1845) с текста на стихотворението на Е. Мид „Царят-пàра“ в превод на Ф. Енгелс	между	404—405
Планът на град Манчестер	.	между 440—441
Краят на статията „Бързи успехи на комунизма в Германия“ с текста на стихотворението на Х. Хайне „Песен на силезийските тъкачи“ в превод на Ф. Енгелс	между	510—511

*Превели : Лазар Младенов (от 3 до 224 стр. и от 507 до 629 стр.)
и А. Крежов (от 225 до 506 стр.)*
*Редактори : Георги Георгиев (от 3 до 224 стр. и от 507 до 629 стр.)
Теодора Калинкова (от 225 до 506 стр.)*
Худож. редактори : Борис Ангелушев, Тотю Данов
Техн. редактор : Тодор Бъчваров
Коректор : Маргарита Китанова
Корица : Милка Пейкова

Дадена в производството на 26. I. 1957 г. Подп. за печат на 20. IV. 1957 г.
Формат 65×92 ¹/₁₆. Печ. коли 40¹/₂. Авт. коли 70.27. Изд. коли 40·50
Тираж : 6,000. № 2211. Л. гр. II — 1/678. Цена : за книжно тяло 12·15 ;
за подвързия 2·80 лв. ; за илюстрация 0·50 лв. *Цена 15·45 лв. | 1955 г.*

Държавен полиграфически комбинат „Д. Благоев“